

INTRODUCING FICTION TO OLDER CHILDREN (6-7 YEARS OLD)

Faizullaeva Malika Zakirovna

Senior teacher, Director of preschool education organizations and retraining of specialists and the Institute for Advanced Training,

Annotation:

This article aims to arouse children's interest and interest in fiction, to teach them to feel the charm of fiction, to develop children's interest and love for fiction, to give them a sense of beauty and beauty in art.

Keywords. Fairy tales, stories, questions, conversations, ideas, logical thinking, thematic scheme. Педагогнинг вазифаси болаларда бадиий адабиётга бўлган қизиқиш ва эшитиш иштиёқини уйғотиш, бадиий асарлар жозибасини ҳис этишни ўргатиш, болаларда бадиий адабиётга бўлган қизиқиш ва муҳаббатини ривожлантириш, бадиий асардаги нафосат ва гўзалликни ҳис этиш малакаларини шакллантиришдир.

Педагог болаларга бадиий асарни ўқиб бераётганларида ифодали ўқиш қоидаларига риоя қилиб, уни шошилмай, тўхтамларга эътибор бериб, товушларни тўғри талаффуз қилиб, сўзларни дона-дона, таъсирли ўқиб беришлари керак. Педагог ўқиб берилган ҳар бир асардан сўнг болаларга асар мазмуни асосида саволлар бериш, мароқли суҳбат қуриш, унинг эртак ёки шеър бўйича олган таассуротларини аниқлаб, суҳбатлар ташкил этиши кичкинтойнинг асар ғоясини янада чуқурроқ англашида, фикрларини баён этиш кўникмаларини ривожлантиришда жуда муҳимдир.

Болаларга жозибадор расмлар билан безатилган эртак ёки ҳикояни ўқиб бериш уларга китобга нисбатан қизиқиш, меҳр ҳисларини янада кучайтиради, асар қаҳрамонларини аниқ тасаввур қилишига ёрдам беради.

Айниқса, бадиий асар мазмуни бўйича расм чизиш, бўяш каби топшириқлар болани асарга сингдирилган маънавий-ахлоқий томонларини янада кенгроқ англашига, тафаккурини ўстиришга, мантиқий фикрлаш қобилиятини шакллантиришга хизмат қилади.

Бадиий адабиёт бўйича йиллик мавзувий режа (36 соат)

Ойлар	Ой мавзуси	Ой ҳафтала ри	Тайёрлов гуруҳи учун ҳафта мавзулари	Тавсия этиладиган мавзулар
Сентябр	Ўзбекистон- менинг Ватаним	1-ҳафта	Менинг қадрдон Ўзбекистоним	Б.Исроил "Шундай ўлка бор". Э.Воҳидов. Ўлка. А.Орипов. Ўзбекистон Республикаси Давлат Мадҳияси. Э.Раимов. Куйга тўлсин, она-Ватан; Н.Орифжонов . Ўзбекистон байроғи. В.Аҳмаджон. Ўзбекистон герби. Эркин Маликов "Байроқ, герб, мадҳия ҳақида эртак".
		2-ҳафта	Менинг шаҳрим – менинг маҳаллам	Э.Маликов «Тошкент»
		3-ҳафта	Мен ва менинг оилам	Т.Рахимова «Укажоним юргин-ей», «Дўмбоқукам»
		4-ҳафта	Мен ва менинг дўстларим	К.Турдиева Содиқ дўст. Навоийнинг дўсти(ривоят), Н.Норқулов Дўст (ҳикоя)

Октябрь	Куз бўёқлари	1-ҳафта	Мавсумий ўзгаришлар Кўчманчи қушлар	Т.Адашбоев.Куз. М.Қаҳҳор.Шўх шамол. Ҳ.Раҳмат. Ёмғир ёғар; “Куз кўринишлари” К.Ушинский. Тўрт истак Равшан Файз Момақаймоқ.Й.Сулаймон “Ёғяпти”
		2-ҳафта	Табиат омборхонаси: сабзавотлар, мевалар, резавор мевалар	Р. Файз. Кузда. Момақаймоқ, Бодринг. Қ.Мухаммадий Олма Анвар Обиджон Ловия.Сабзи. Бақлажон Неъмат Ориф Маккажўхори. М.Кўшоқов “Ҳой, олма”
		3-ҳафта	Нон ҳаммасига саркор	Ю.Шомансур. Ширмой нон, Қ.Тангрикулиев. Нон. “Нон ҳамроҳ” (афсона), П.Мўмин “Нон азиз-энг ҳалол”.Т.Ортиқхўжаев “Нон”.
		4-ҳафта	Ўзбекистон-нинг оқ олтини	Асом Зиёмат Пахта. Т.Илҳомов Пахтаой. А.Обиджон “Пахта”
Ноябрь	Транспорт, кўча ҳаракати қоидалари (КХҚ) Ҳаёт хавфсизлиги асослари (ХХА)	1-ҳафта	Ҳаво, сув ва ер усти транспорти	Сафо Очил «Раҳмат», Н.Эрханова “Кемача”, Х.Олимжон “Самолёт”
		2-ҳафта	Эҳтиёткор пиёда ҳафтаси	Н.Эрханова “Машина”, М.Кўшоқов “Светофор сўзи”.
		3-ҳафта	Шошилинич (тезкор) ҳаракат хизматлари	Н.Эрханова “Тез ёрдам машинаси”, Н.Эрханова “Ўт ўчириш машинаси”
		4-ҳафта	Бизнинг яхши ишларимиз	Ш.Саъдулла. “Дастёр қиз”, Яшар Хондамир “Қалам”,Т.Илҳомов “Адиб-бетартиб”, К.Раҳим Дилбар. Т.Адашбоев “Араз”, З.Иброҳимова “Чироқ-ёруғлик”, О.Абдурахмон “Уста”, Т.Раҳимова “Нон саватим”, М.Аъзам “Онам ишдан келади”.
Декабрь	Қиш	1-ҳафта	Қиш Конституция куни	Д.Матжон. Ёғ, ёғабер, оппоқ қор, В.Аҳмаджон. Чегарачи. Қомусим. К.Турдиева Қор парчалар.
		2-ҳафта	Соғлом танда – соғлом руҳ	Ибн Сино ҳақида ривоятлар: “Раҳматни жойига айт”, “Ибн Сино шогирдлари”, К.Турамурад “Соғлом болалар кўшиғи”, П.Мумин “Тишчўтка, порошок ва атирсовун эртаги”
		3-ҳафта	Мавсумий кийим-бош ва пойафзал	Қ.Ота “Этикчам”, Т.Раҳимова “Янги туфли”, “Кўғирчоғим”. Т. Ниёз “Чевар бўламан”
		4-ҳафта	Янги йил нима?	А.Раҳмат Арча байрами. Х.Имонбердиев Қорбобо. Шухрат. “Меҳмон арча”, Э.Воҳидов “Янги йил арчасига”
Январь	Болалар боғчаси	1-ҳафта	Қишки ўйин-қулгилар	С.Маршак. Ўн икки ой (эртақ), Р.Толиб “Қиш яқин”, А.Акбар “Нима кучли”,Қ.Носирова “Лайлак қор”
		2-ҳафта	Ватан ҳимоячиларикун	В.Аҳмаджон. Чегарачи. Қомусим.А.Акбар. Юрт пасбонлари. М.Али. Аскар бўламан.М.Муродов “Икки ният”, И.Раҳмонов “Ўзбекистон аскарларимиз”. С.Барноев “Ўзбекистон пасбонлари”, “Рустамхон”(достон)
		3-ҳафта	Мен ва менинг баданим	Яша, совун, яшасув! (шеър)Ш.Саъдулла “Озода”
		4-ҳафта	Хушмуомала-лик алифбоси	Ака-ука (эртақ), Ф.Мусаҷонов. Яхшилиқ. “Тўлаб бер”, П.Мухаммадёрва. Нигора. Т.Йўлдош “Кечиринг, ойижон”, “Қандай

				яхши", Ф.Мусаждонов "Тўлаб бер", Я.Саъдуллаева "Ҳозир бувижон"
Февраль	Ғаройиб дунё	1-ҳафта	Қўшни мамлакатлар	Қурбақа ва сичқон (<i>Қорақалпоқ халқ эртаги</i>), Чол билан Ҳакка (<i>Қорақалпоқ халқ эртаги</i>). Лайлак ва мушукча (<i>Форс халқ эртаги</i>) Тулки билан чумоли (<i>Қирғиз халқ эртаги</i>). Олмахон (<i>Қозоқ халқ эртаги</i>). Нури Байрамов Ватан. (<i>Туркменистон</i>), Жақан Смақов Бойчибор (<i>Қозоғистон</i>), Қаюм Тангриқулов Нон (<i>Туркменистон</i> , Ч.Айтматов Жимжилоқ (<i>Қирғизистон</i>)) Ўтабой Турманжонов Оқ бўталоқ (<i>Қозоғистон</i>).
		2-ҳафта	Дунё мамлакатлари	Ш.Перро. Қизил қалпоқча (<i>Франция</i>); Ҳар ким феълига яраша (<i>Эстон халқ эртаги</i>). Гул ўстиролмаган бола (<i>Корейс халқ эртаги</i>). Ғозлар-оққушлар (<i>Рус халқ эртаги</i>). Ҳайвонлар қишлови (<i>Рус халқ эртаги</i>). Тулки билан Турна (<i>Рус халқ эртаги</i>). А.С.Пушкин. Балиқчи ва олтин балиқ ҳақида эртак. А.Барто. Гул тергали қишки ўрмонга. Н.Гилевич. Асир тушган чигиртка. Ака-ука Гримлар Бир хурмача шовла.
		3-ҳафта	Ўзбекистон-нинг буюк арбоблари	А.Навоий Бир кабутар, Нон хиди (<i>ривоят</i>), Боғи Бобурий (<i>ривоят</i>). Ибн Сино шогирдлари (<i>ривоят</i>). А.Обиджон "Ўзбекистоним", Б.Исроил "Шундай ўлкам бор", Н.Орифжонов "Ўзбекистон байроғи", В.Аҳмаджон "Ўзбекистон герби", А.Акбар "Юрт посбонлари", М.Холиқов "Темур бобом". Абу Али ибн Сино "Ибн сино ва китоблар" (<i>ривоят</i>), Ал-Беруний "Берунийнинг дам олиш кунлари" (<i>ривоят</i>), Амир Темур И.Арабшоҳ "Амир Темурнинг Жайхундан шошилишч ўтиши" – (<i>ҳикоя</i>), Алишер Навоий "Навоийнинг дўсти" (<i>ривоят</i>), Заҳириддин Муҳаммад Бобур "Ғор топилди" (<i>ҳикоя</i>)
		4-ҳафта	Китоб тарихи ва инсон	«Ибн Сино ва китоблар» (<i>ривоят</i>), «Барчаси ёд бўлиб кетган» (<i>ривоят</i>), З.Ҳасанова "Хайр, боғчам", "Салом, мактаб", Й.Сулаймон "Устозим".
Март	Гўзалбаҳор	1-ҳафта	Онамнинг кун	Й.Сулаймон. Бувижон. Т.Йўлдош. Ойим уйда бўлсалар. Т.Йўлдош. Она. П.Мўмин. Бувижоним, З.Иброҳимова. Ойижоним
		2-ҳафта	Мавсумий ўзгаришлар	А.Акбар. Варрак кўшиғи; Ш.Саъдулла. Бойчечак. Қалдирғоч. М.Кўшоқов. Куртак мўралар Н.Остон Баҳор рақси. Ў.Ҳошимова. Томчи ҳақида эртак. Ҳ.Раҳмат. Қуёш чиққач. Ёмғир ёғар. Ў.Ҳошимова. Томчи ҳақида эртак. Ялпиз сомса. Р.Файз "Момоқаймоқ".
		3-ҳафта	Халқ манбалари Наврўз байрами	Ў.Ҳошимова. Ялпиз сомса. Т.Адашбоев. Наврўз, Сумлак – кўклам мўъжизаси (<i>ривоят</i>) Шукр Курбон Наврўзим, Равшан Файз Чучмома. Музайяна Алавия. Наврўз баҳор байрами. Н.Раимова "Ялпиз"

		4-ҳафта	Ҳашаротлар	Раим Фарҳодий. Салом, чумоли. Ш.Саъдулла. Ниначи, Д.Камолжонова “Чумоли полвон”.
Апрель	Ер сайёраси – умумий уйимиз	1-ҳафта	Гуллаб-яшнаётган баҳор	Ш.Саъдулла. Бойчечак. Қалдирғоч
		2-ҳафта	Коинот сирлари	«Буменингюлдузларим»(ривоят),
		3-ҳафта	Ер сайёраси куни	П.Мўмин “Ер нима дер?” И.Рахим “Она ер”, З.Диёр. “Баҳор яқин”, Ш.Саъдулла “Баҳор келди”
		4-ҳафта	Сайёрани сақла!	Э.Воҳидов “Ойга учсак”, Х.Раҳмат “Манзара”, Н.Эрханова “Сирли коинот”. Н.Эрханова “Ғамхўр сайёра”
Май	Асбоблар ва анжомлар	1-ҳафта	Мен ва менинг уйим Хотира куни	З.Сатторова “Тинчликбўлсин”, Н.Эрханова “Қувноқ давра”, Х.Даврон “9-май Хотира ва қадрлаш куни”, А.Обиджон “Ватан”
		2-ҳафта	Мебель. Миллий хунармандчи-лик	Н.Эрханова “Шкафча”, Н.Эрханова “Китоб жавони”
		3-ҳафта	Идишлар Миллий нақшлар	Н.Эрханова “Челакча”. Н.Эрханова “Онамнинг дўсти”, Э.Воҳидов “Камтарлик хақида”
		4-ҳафта	Бизнинг ёрдамчилари- миз маиший асбоблар	Т.Илҳомов “Адиб-бетартиб” (ҳикоя); К. Рахим “Дилбар” (ҳикоя); Н.Эрханова “Газ плита”; Н.Эрханова “Дазмол”; Н.Эрханова “Чангюткич”.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Мактабгача таълим ва тарбиянинг давлат стандарти – Т.:2020.
2. “Илк қадам” мактабгача таълим муассасасининг давлат ўқув дастури. – Т.: 2018.
3. “Илм йўли” вариатив дастур. (6 ёшдан 7 ёшгача бўлган болаларни мактаб таълимига тайёрлаш)
4. Ибрагимова “Гулгина” Т.: 2012.
5. Ф.Р.Қодирова, Д.Т.Махмудова, М.Исҳоқова, Н.Абдуллаева М.Файзуллаева, М.Рустамова, С.Раҳимова “Нутқ ўстириш методикаси” - Т.:2019.